

Collect Birds on Stamps

Er is een goede catalogus verschenen waarin alle postzegels met afbeeldingen van vogels per land en serie staan vermeld. Van elke losse zegel en van elke serie is minimaal één afbeelding afgedrukt. In totaal worden er circa 10.000 postzegels in vermeld die niet minder dan 2200 vogelsoorten afbeelden.

Bijzonder bruikbaar is de index met alle Engelse vogelnamen, alle Latijnse namen en een systematische lijst per familie met daarachter vermeld de landen en de zegels die met een afbeelding van elke soort staan afgebeeld. Deze gegevens maken het verzamelen van postzegels met afbeeldingen van vogels tot een bijzonder prettige bezigheid. Bepaalde vogelsoorten zoals de Struisvogel, Blauwe Reiger, Flamingo, Slechtvalk, Steenarend, Fazant, IJsvogel, Hop, Bijeneter, Boerenzwaluw en Wielewaal zijn enkele van de meest afgebeelde vogelsoorten.

Hanne & Jens Eriksen: A. Stanley Gibbons Thematic Catalogue. Collect Birds on Stamps. Third Edition, 230 bladzijden (1992). Uitg. Stanley Gibbons Publications Ltd., London and Ringwood. Stanley Gibbons Publications Ltd., Editorial, Sales Offices and Distribution Centre, 5 Parkside, Christchurch Road, Ringwood, Hants. BH24 3SH, Engeland. ISBN 0-85259-339-2. Prijs f 63,80.

Avifauna van Wageningen en wijde omgeving

Nostalgie denk dat deze avifauna wat weemoedig aan vroeger. Sedert 1948 verzamelde Diks Hoogers voor de KNNV Vogelwerkgroep Wageningen de vogelwaarnemingen uit het werkgebied. Helaas overleed hij, nog veel te vroeg, op 23 maart 1992 tijdens een vogelexcursie in Portugal. Het boek is aan hem opgedragen. Meer dan 80.000 waarnemingen zijn in dit boek verwerkt. Het waarnemingsgebied omvat ten noorden van de Rijn een deel van de Utrechtse Heuvelrug tussen Amerongen, Veenendaal en Rhenen, daarnaast de Gelderse Vallei, ingesloten door de dorpen Rhenen, Wageningen, Bennekom, Ede, Lunteren, Renswoude, Veenendaal en Achterberg; verder bos-, heide- en stuifzandgebieden tussen het Kootwijkerzand, Harskamp, Ede, Wageningen, Renkum, Oosterbeek en de westzijde van het Nationaal Park De Hoge Veluwe. Ten zuiden van de Rijn omvat het waarnemingsgebied het deel van de Betuwe dat ligt ten noorden van de Waal tussen de plaatsen Ingen, Lienden, IJzendoorn, Dodewaard, Herveld en Valburg. De zuidgrens wordt gevormd door de Waal met onder meer de dorpen Druten en Deest aan de zuidelijke oever. Het gehele gebied is circa 65.000 ha groot.

In de inleidende hoofdstukken worden de verscheidene landschapstypen in de regio met hun kenmerkende vogelbevolking behandeld. Daarna volgen de beschrijvingen van driehonderdertig soorten en ondersoorten die ooit in de regio werden waargenomen. Ze zijn in veel gevallen voorzien van illustraties van verscheidene te-

kenaars. Waardevol is ook het overzicht van geciteerde plaats- en gebiedsnamen met daarbij vermeld het atlasnummer ontleend aan de inventarisatie-atlas van Staatsbosbeheer en de aanduiding van het kilometerhok, aangegeven volgens het Amersfoort-coördinatenstelsel. Baltzende Kemphanen, bolderende Korhoenders en Paapjes verdwenen in de afgelopen 45 jaar. Vogels van het ouderwetse, thans gemoderniseerde boerenland en van schrale heidevelden zijn uiterst schaars geworden of geheel verdwenen. Als overwinteringsplaats nemen de uiterwaarden voor zwanen en eenden toe. Bonte Vliegenvanger en Turkse Tortel verschenen en soorten zoals de Putter werden algemener. Van elke soort wordt de status vermeld, verder verspreiding en habitat, trekgegevens, aankomst- en vertrekdata van zomer- en wintervogels, aantallen en bijzonderheden. Jammer is dat in de meeste avifauna's nauwelijks gebruik is gemaakt van terugmeldingen van geringde vogels, die juist vaak interessante informatie kunnen toevoegen.

H.N. Leys, G.M. Sanders & W.C. Knol (redactie): Avifauna van Wageningen en wijde omgeving. Avifauna van de delen van de Utrechtse Heuvelrug, de Gelderse Vallei, de westelijke Veluwezoom en een deel van de Betuwe. Met medewerking van J.J. Bakhuizen, L. van den Bergh, H. Dekhuijzen, S. Ens, H.J. Kwikkel, K. van Lijnden, H. de Nie & G. van Tol. 448 bladzijden, vele tekeningen van E. Hazebroek, H. Bekkers, R. Brinkhof, A. van den Burg, M. Gleichman, S. Kerkhofs, G. Kleine, H. Leys, A. Meyer, F. Neijts, J. van Oostveen, D. Poppe, K. de Uitter en B. Rijksen, kaartjes, tabellen, grafieken (1993). Uitg. KNNV Vogelwerkgroep Wageningen, Wageningen. Prijs f 35,-. Ook telefonisch te bestellen bij K. van Setten, penningmeester, 08370 - 20 661.

Vogels in het hart van Gelderland

't Hart van de provincie Gelderland is ruim 68.500 ha groot en ligt in het oosten van Nederland. De plaatsen Elst, Wolfheze, Hoenderloo, Zutphen, Doesburg, Didam, Spijk, 's-Heerenberg en Panterden vormen daarvan de hoekpunten en de bebouwingscluster Arnhem-Velp-Westervoort het middelpunt. Bijna de helft van de oppervlakte wordt ingenomen door gras- en bouwland, een kwart door bossen en 5% door heidevelden. Dit is tevens het werkgebied van de Vogelwerkgroep Arnhem en Omstreken die in de jaren 1977-1989 daar vele tellingen en inventarisaties heeft verricht. Het boek geeft een kwantitatieve beschrijving van het voorkomen van vogels door het hele jaar heen en een vergelijking met eerdere decennia (1900-1975).

Het boek is het eerste deel van een nieuwe serie van de KNNV-Uitgeverij, in samenwerking met het Sovon. De publikaties beschrijven de vogelbevolking van een bepaalde regio aan de hand van gedegen onderzoek. De delen zullen in standaardformaat verschijnen en zijn bedoeld voor alle vogelliefhebbers die zijn geïnteresseerd in het voorkomen van vogels in Nederland. Voorafgaand aan de soortbeschrijvingen die het hoofdbestand van het boek vormen, treffen wij hoofdstukken aan over onder meer het ontstaan

en de opbouw van het landschap, de wijze van tellen, de aantallen en de ontwikkelingen daarin, de karakteristiek van de vogelbevolking in de vier landschappelijke eenheden, de vogeltrek over het besproken gebied, planologische ontwikkelingen en ideeën en aanbevelingen voor duurzaam gebruik en goede inrichting van het gebied.

Sinds het begin van deze eeuw zijn in het hart van Gelderland ruim 325 vogelsoorten waargenomen, waarvan meer dan 170 soorten als broedvogel. In 1976-1990 waren dat ruim 310 vogelsoorten waarvan 165 soorten als broedvogel. De ervaringen en vaststellingen over bepaalde soorten kunnen ook voor andere delen van Nederland van toepassing zijn waardoor het boek hierdoor verder gaat dan het regionaal belang. Deze avifauna bevat geen vogelillustraties, maar behalve de grafieken en verspreidingskaarten wel een aantal getekende impressies van de meest kenmerkende landschapstypen. Gelukkig heeft men zich aan de officiële Nederlandse namen gehouden.

Rob Lensink: Vogels in het Hart van Gelderland. 561 bladzijden, vele figuren, grafieken, kaartjes, tekeningen van Kees van der Bliek, 4 bijlagen (1993). Uitg. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht en Stichting Uitgeverij Sovon. Prijs f 59,90 (f 49,90 voor leden KNNV en Sovon) + f 4,50 verzendkosten. Verkrijgbaar door overmaking van f 64,- op gironummer 13 028 ten name van de Stichting Uitgeverij KNNV, Eindhoven, onder vermelding van 'AV 1 Vogels Gelderland'.

Zangvogels

De auteur van dit boekje is professor dr. Jürgen Nicolai, wetenschappelijk directeur van het Institut für Vogelforschung in Wilhelmshaven en professor zoölogie aan de Universiteit van Hamburg, co-auteur is de bekende Duitse ornitholoog dr. Einhard Bezzel. In dit gidsje worden de belangrijkste zangvogelsoorten van Europa behandeld. Via een nieuw ontwikkelde kleurcode zijn de zangvogels op grond van hun snavelvorm in drie groepen (insekten-, zaad- en alleseters) verdeeld. De kernachtige (maar helaas beperkte) informatie over de soorten, de hoofdstukken met algemene informatie en de vakkundig geselecteerde kleurenfoto's waaraan niet alleen de beginnende, maar zelfs de doorgewinterde vogelliefhebber veel plezier kan beleven, maken het tot een goed verantwoord informatief boekje. Jammer dat de status van de behandelde soorten voor het Nederlandstalige gebied niet wordt vermeld. De ruimte is er veelal wel voor aanwezig.

Jürgen Nicolai: Zangvogels: herkennen, determineren, beschermen. 160 bladzijden, 209 kleurenfoto's, 25 tekeningen, vele silhouettekeningen (1993). Originele titel Singvögel: Kennenlernen, Erleben, Schützen. Vertaling en bewerking Ger Meesters. Uitg. B.V. Uitgeversmaatschappij Tirion, Baarn. Prijs f 39,50.

Bovenstaand boek valt onder een nieuwe serie basisnatuurgidsen van Thieme, Baarn. Daaronder vallen ook 'Loofbomen' door Gregor Aas & Andreas Riedmiller. Deze gids bevat de belangrijkste loofbomen uit gematigd Europa, inclusief mediterrane soorten en enkele exotische parkbomen. Voor vogelmensen een gemakkelijke

en aangename gids. Vogels kunnen niet buiten bomen en bomen niet buiten vogels. Ook het deel 'Weidebloemen' van Bruno P. Kremer waarin men de belangrijkste weidebloemen en de fraaiste hooilandtypen van Europa vindt, is zeer aan te bevelen. Waar veel bloemen zijn, vinden wij ook veel insecten die op hun beurt weer talloze vogelsoorten aantrekken. Deze gids is ook van zeer aantrekkelijke kleurenfoto's voorzien.

Beide boekjes zijn ook ingesteld op determinatie naar een kleurcode-index. Uitg. B.V. Uitgeversmaatschappij Tirion, Baarn. Prijs f 39,50 per stuk.

Broedvogelatlas van de vogels rond Lesse en Lomme

Deze regionale avifauna van een oostelijk deel van België is weliswaar Franstalig, maar ook voor ons land wel degelijk van belang. Het gebied is circa 279 km² groot met daarin centraal gelegen de Lesse en de Lomme en met Famenne en Calestienne ongeveer als middelpunt en met Aywaille en Ferrières in het noordoosten en Houyet en Beauraing in het zuidwesten van het gebied.

Tussen 1985 en 1988 werden de meeste gegevens verzameld door circa zeventig waarnemers, terwijl er daarna nog gegevens uit 1989 aan zijn toegevoegd. In totaal werden in die periode 109 broedvogelsoorten vastgesteld waaronder het Hazelhoen, Rode Wouw, Wespandief, Kwartelkoning, Oehoe, Middelste Bonte Specht, Waterspreeuw, Kramsvogel, Orpheusspotvogel, Grauwe Klauwier, Klapekster, Kruisbek en Appelvink. Thans ontbreken er onder meer de Draaihals en het Paapje. Per behandelde soort wordt een verspreidingskaart en een schatting van het aantal broedparen gegeven. In afzonderlijke hoofdstukken worden het gebied en de biotopen uitgebreid besproken, terwijl het boek rijkelijk met zwartwit- en kleurenfoto's is geïllustreerd.

Jean-Paul Jacob & Marc Paquay: Oiseaux nicheurs de Famenne. Atlas de Lesse et Lomme. 360 bladzijden, 12 figuren, 2 bijlagen, verspreidingskaarten, zwartwit- en kleurenfoto's (1992). Uitg. Centrale Ornithologique Aves in samenwerking met Service Conservation de la Nature et Espaces Verts de la Région Wallonne. Prijs Bfr. 640, verzendkosten Bfr. 180. Verkrijgbaar door overmaking van Bfr. 820 aan a.s.b.l. AVES, Maison Liégeoise de l'Environnement, 36 rue de la Régence, B-4000 Liège op rekeningnummer 000-01280521-04, onder vermelding 'Atlas des Oiseaux Nicheurs de Lesse et Lomme'.

Cursusgids Natuur- en Landschapsbeheer 1993-1994

De Stichting Landelijk Overleg Natuur- en Landschapsbeheer (Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht, 030 - 340 777) heeft een gids samengesteld waarin cursussen op het gebied van natuur- en landschapsbeheer staan beschreven. Het gaat om cursussen die worden gegeven in de periode najaar 1993 tot zomer 1994.

De cursusgids is bestemd voor vrijwilligers en werknemers in het natuur- en landschapsbeheer, landeigenaren en verder iedereen, die zich wil inzetten voor natuur en landschap. In de gids zijn per cursus gegevens opgenomen over de organisatie, inhoud, doelgroep, data, plaats en eventuele kosten. Het betreft onder meer cursussen over het snoeien van hoogstamfruitbomen

(per provincie ingedeeld), snoeien algemeen, tuinen en erven, beheer kleine landschapselementen, weidevogelbeheer, techniek in natuur en landschap, groepen begeleiden in natuur en landschap, public relation en voorlichting, natuur- en landschapsbeheer divers, cursussen van de LOI, IVN en van opleidingscentra.

De gids is telefonisch te bestellen bij het LONL, 030 - 340 777. De kosten bedragen f 3,50 per gids (inclusief verzendkosten). Ook is de gids te bestellen door overmaking van f 3,50 op girorekening 4 252 780 ten name van Stichting LONL, Utrecht, onder vermelding van 'cursusgids 1993-'94'.

Het Witte Zuidpoolboekje

Dit boekje geeft een verslag over een reis via Buenos Aires en Vuurland naar de ijsbergen, Sneeuwstormvogels en walvissen. Een boeiende reis van 13 december 1991 tot en met 3 januari 1992 met het Russische onderzoekingschip 'Professor Molchanov'. De tekst is overgenomen uit een dagelijks bijgehouden dagboek van de auteur en verlichtigd met kleine tekeningetjes en in de kantlijn aangebrachte blauwgedrukte aantekeningen en opmerkingen. Ook vinden wij in de tekst een lijstje van vogelsoorten die in het nieuwe Braziliaanse natuurreservaat Costanera Sur voorkomen, en een lijst van vogels die op Vuurland voorkomen, in vier talen. Een gezellig, handzaam boekje waarbij wij ons geheel kunnen inleven in de op de van de hak op de tak springende aantekeningen van de schrijver. Geen enkele lezer zal zich bij het lezen ook maar één moment vervelen.

Eén van de leuke dingen van het boekje is dat de tekst ook zonder foto's toch enorm kan boeien.

Herman de Tollenaar: Het Witte Zuidpoolboekje. Naar ijsbergen, sneeuwstormvogels en walvissen. 64 bladzijden, 6 tabellen, 3 kaartjes (1993). Uitgeverij Balans, Keizersgracht 117, 1013 CJ Amsterdam, 020 - 6 268 982. Prijs f 25,-. ISBN 90 5018 228 3.

Bostypen in Nederland

Dit boek over de Nederlandse bossen is tevens verschenen om de Vierde Bosstatistiek nog eens onder de aandacht te brengen. Deze landelijke bosinventarisatie is de meest uitgebreide die er is verschenen. De vegetatie-opnamen van de Vierde Bosstatistiek zijn een afspiegeling van het Nederlandse bos. Er is geen andere verzameling vegetatie-opnamen die een Nederlands landschapselement op zo'n schaal beschrijft.

Bostypen in Nederland geeft een overzicht van de botanische samenstelling van de ondergroei van het Nederlandse bos volgens deze Vierde Bosstatistiek. Het bevat determinatietabellen, beschrijvingen, samenvattende vegetatietabellen (synoptische tabellen) en verspreidingskaarten. In negen hoofdstukken worden de diverse eigenschappen van de hoofdtypen beschreven. Het lijkt traditioneel, maar is het niet, omdat het stoelt op een representatieve steekproef. Het wijzigt de inhoud van de klassieke bosgemeenschappen en verlegt daardoor hun onderlinge verwantschappen.

Het boek is een onmisbaar instrument bij het bepalen van de oecologische kwaliteit van een bos, een belangrijk aspect van het bosbeheer. Hier-

door is het van belang voor bos- en natuurbeheer en vegetatiekundigen. Daarnaast zal elke natuurliefhebber zijn kennis van het Nederlandse bos er mee kunnen vergroten.

G.M. Dirkse: Bostypen van Nederland. 164 bladzijden, vele tabellen en figuren, 4 zwartwitfoto's (1993). Uitg. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Oudegracht 237, 3511 NK Utrecht, 030 - 314 797. Prijs f 26,-. Te bestellen door overmaking van f 30,50 (inclusief verzendkosten) op postgiro 13028 ten name van KNNV-uitgeverij, Utrecht, onder vermelding van 'WM 208'.

De Grutto in Nederland

De Grutto heeft waarschijnlijk nooit vermoed dat anno 1993 in vakbladen en landelijke media verwoed zou worden gestreden over zijn (al dan niet terecht) gesubsidieerde aanwezigheid in Nederland. De Grutto zal het - voorlopig - met name van het Relatienotabeleid moeten hebben. Meer dan 200.000 ha Relatienota is voorsnog niet mogelijk; daarmee is de Relatienota geen totaaloplossing voor de Grutto. Buiten de reikwijdte van de Relatienota is behoefte aan meer perspectief voor verweving van natuur en landbouw. De kansen voor de Grutto lijken daarbij nog niet zo groot.

De Grutto in Nederland: goed dat er Relatienota is! J. van Erp in: Landinrichting: tijdschrift voor inrichting en beheer van het landelijk gebied 33 (1993) 6: 27-29.

Verhaltensbiologie der Antarktischeeschwalbe

Dit boek schetst een interessant beeld over het gedrag van de Zuidpoolstern (*Sterna vittata*) dat de auteur tussen 30 december 1983 en 20 maart 1985 in de omgeving van het Russische antarctische station 'Bellingshausen', gelegen op het schiereiland Fildes op de zuidwestelijke punt aan de King George Bay, verzamelde.

En zoals de auteur dat zelf zegt 'In erster Linie stellt das Buch ein Ethogramm dieser Vogelart dar, das jedoch nicht auf der beschreibenden Ebene verbleibt, sondern durch eingehende Untersuchungen zum Komfort-, Sozial- und Kommunikationsverhalten allgemeingültige verhaltensbiologische sowie taxonomische Schlussfolgerungen zulässt'.

Axel Gebauer: Verhaltensbiologie der Antarktischeeschwalbe. 120 bladzijden, 40 afbeeldingen, 9 tabellen (1993). Serie Forum Ornithologie im Aula-Verlag. Uitg. Aula-Verlag GmbH, Postfach 1366, D-65003 Wiesbaden, Duitsland, (0)611 - 373 060. Bestelnummer 315-00869. Prijs DM 34,80.

Biologie en bescherming van Lepelaar

Dit rapport geeft een overzicht van levenswijze, aantalsontwikkeling, bedreigingen en bescherming van de in Nederland broedende Lepelaar. Het is bedoeld als een aanzet tot een soortbeschermingsplan dat door het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij wordt opgesteld. Een dergelijk plan beoogt het wegemen van de knelpunten voor de populatie teneinde de Nederlandse broedpopulatie veilig te stellen.

Sedert 1968 heeft de populatie zich weer enig-

zins hersteld en in de jaren tachtig kwam het aantal broedparen weer boven de vierhonderd broedparen.

De broedgebieden, de pleisterplaatsen op weg naar de overwinteringsgebieden, het overwinteringsgebied (met name Senegal) en de foerageergebieden (voor een groot deel agrarisch gebied) in Nederland en een beschermingsplan komen ter sprake. Voorlichting over levenswijze en bescherming van de soort is sterk gewenst.

R.M.G. van der Hut: Biologie en bescherming van de Lepelaar *Platalea leucorodia*. Aanzet tot het beschermingsplan. 75 bladzijden, 9 figuren, 4 bijlagen (1992). Technisch rapport Vogelbescherming nummer 6. Engelstalige samenvatting. Prijs f 15,- (inclusief verzendkosten), te bestellen door overmaking op postgiro 75 775 ten name van Vogelbescherming Nederland, Zeist, onder vermelding van 'technisch rapport nummer 6'.

Hendrik J. Slijper, een overzicht

Te laat om in ons vorige nummer te vermelden, bereikte ons het bericht over de overzichtstentoonstelling van werken van Henk Slijper, ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag.

Van 13 november tot en met 19 december 1993 is een grote tentoonstelling van de werken van deze vogelschilder te bekijken in het Singer Museum, Oude Drift 1, 1251 BS Laren N.-H., 02153 - 15 656. Het museum is dagelijks geopend tot 17.00 uur, maar op maandag gesloten. Wie kennis wil maken met de veelzijdigheid in de kunstenaar Henk Slijper, waarbij vogels altijd een belangrijke rol hebben gespeeld, mag niet verzuimen nog voor de sluiting een kijkje te gaan nemen.

Tegelijkertijd is een boekwerk verschenen met de zelfde titel als de tentoonstelling waarin wij de kunstschilder door anderen en door zichzelf beter leren kennen.

Tevens zijn er vijftig van zijn werken in afgedrukt. Het boek kan in zekere zin tevens als catalogus van de tentoonstelling worden beschouwd. Wim Huyskens schreef over Slijper waarna hijzelf in enkele hoofdstukjes zijn ideeën, ervaringen en meningen zo op het eerste gezicht 'de vrije loop' laat.

Hendrik J. Slijper: Hendrik J. Slijper, een overzicht. 72 bladzijden, 50 kleurenafbeeldingen (1993). Uitg. Walburg Pers, postbus 4159, 7200 BD Zutphen, 05750 - 10 522. Prijs f 29,50.

Bulletin Centre Ornithologique l'Île d'Ouessant

Pasgeleden verscheen volume 9 van het Bulletin du Centre Ornithologique de l'Île d'Ouessant. Hierin worden alle in 1992 waargenomen vogelsoorten op dit afgelegen eiland vermeld. De waarnemingen van een Sneeuwuil, Zwartkopgors, Slangenarend en Amerikaanse Oeverloper vormden op dit eilandje in 1992 de hoogtepunten.

Pijlstormvogels (vijf soorten) en stormvogeltjes worden daar jaarlijks waargenomen, evenals jagers en alkachtigen. Eigenlijk is elke vogelwaarneming op dit eiland van belang omdat het allemaal trekkers zijn op dit uiterste puntje van Bretagne. In het najaar 1992 werden niet minder dan

82 waarnemingen gemeld van bijvoorbeeld het Bladkoninkje.

Het rapport over 1992 bevat 28 bladzijden. Het is samengesteld door Yvon Guermer, leider van het ornithologische station op Ouessant.

■ Nadere inlichtingen verkrijgbaar bij Yvon Guermer, Centre Ornithologique (CPIEO), F-29242 Île d'Ouessant, Frankrijk, telefoon 98 48 82 83.

Duiker, de olievogel

Dit verhaal is gebaseerd op waarnemingen van Inze Grimme en Pascale Symens in het vogelopvangcentrum in Jubail, Saoedi-Arabië, waar ze kort na de Golfoorlog geruime tijd hebben gewerkt. Erg veel van de dichtbijzijnde kolonie Arabische Aalscholvers ook wel Socotra Aalscholver (*Phalacrocorax nigrogularis*) genoemd, komen om in de zwarte stroperige stinkende olie die op het water van de Arabische Golf drijft. Ook Duiker krijgt die kleverige blubber op zijn veren. Hij wordt door mensen gered en samen met vele andere lotgenoten naar het vogelopvangcentrum gebracht. Op een dag zijn de veren van vele schoongemaakte vogels weer schoon en mooi glanzend.

Duiker kreeg weer zijn vrijheid en vond zijn vrouwtje Steroog. Of ze nog lang en gelukkig leefden? Dat zal van mensen afhangen, van ons allemaal.

Inze Grimme: Duiker de olievogel. 112 bladzijden, 30 tekeningen van Pascale Symens (1993). Uitg. Fontein, postbus 1, 3740 AA Baarn, 02154 - 22 141. Prijs f 24,90.

Themanummer over agrificatie

19NU, een tweemaandelijks uitgave van de Stichting Public Relations Land- en Tuinbouw, heeft een themanummer uitgegeven (29ste jaargang, nummer 3, mei 1993, 36 bladzijden) over groene grondstoffen: de maatschappelijke en economische perspectieven van agrificatie. Onder de term 'agrificatie' wil men het gebruik van agrarische grondstoffen voor niet-voedseloeleinden beknopt aanduiden. Het gebruik van agrarische grondstoffen voor niet-voedingsdoeleinden is al oud. De agrarische sector is zich met behulp van de moderne wetenschap op aan het maken om tal van (basis)produkten ten behoeve van industriële doeleinden te produceren. Het nummer bevat tal van artikelen die de moeite van het kennismaken waard zijn. Helaas wordt niet ingegaan op de potentiële risico's van agrificatie voor de natuur.

Nadere informatie over dit themanummer bij de redactie van 19NU, Het Kleine Loo 284, postbus 91430, 2509 EA 's-Gravenhage, 070 - 3 474 541.

Papegaaiduikers en het weer

Volgens de Scottish Wildlife Trust heeft de natte zomer negatieve effecten gehad op het broedsucces van de papegaaiduikerkolonies gelegen tussen de eilanden Skye en Lewis. Veel nestholen zijn ontoegankelijk geworden als gevolg van afsluiting door water. Men vermoedt dat de nataliteit in 1993 rond vierduizend exemplaren is tegenover dertigduizend in andere jaren.

Bron: Standaard 25 augustus 1993.